



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszá

Szerző: *Banai László*Cím: *Beethoven és Liszt zongorája a fás-*
kamrában, a Nemzeti Hirlaptár a Festetics-
istállóban

Forrás:

*Az Est**Bn*

(Hely)

1924. 7. 29.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Beethoven és Liszt zongorája a faskamrában, a Nemzeti Hirlaptár a Festetics-istállóban

Raktárakban, mellékhelyiségekben pusztulnak
a Nemzeti Múzeum kincsei

— *Az Est tudósítójától* —

Külseje az egy évszazad alatt oly hatalmasra nőtt magyar kultúrát hirdeti, gyönyörű oszlopai mintha diadalívét alkotnák a nagy nemzeti fellendülésnek: belseje pedig — talán szimbolizálni akarja mai nyomoruságunkat? A Nemzeti Múzeum 1924-ben! Mi lett Széchenyi Ferenc lelkesedéséből, Battányi hercegprímás főúri adakozókedvéből, a nemesség rajongásából, a nagy fellángolásból, amely a magyar alkotásnak, a tudásnak, a művészetnek ezt a diadalmat csarnokát megteremtette?

Egy szomorú, panaszos memorandum lett belőle, egy akta, amely most vándorol a Nemzeti Múzeum főigazgatójának irodájából a kultuszminisztérium épületébe.

Ez az akta csupa panasz és sóhaj, veszendőbe menő kincsekről beszél, arról, hogy évtizedek óta hiába kérnek elhelyezést a múzeum értékei számára, hiába hangoztatják, hogy ezek a felbecsülhetetlen gazdagságot jelentő történelmi relikviák elpusztulnak a pincékben s dohos kamrákban:

minden panasz és minden kívánság süket fülekre talált. *Nincs hely az évtizedek alatt felszaporodott műemlékek számára, az anyag feldolgozásával megbízott tisztviselők képtelenek rendben tartani az összezsúfolt műtárgyakat, amelyekhez a tudós-publikum nem is férhet.*

A Nemzeti Múzeum ma a kincsek tömeglakása.

A gyönyörű, fedett folyosókon összetört, elhanyagolt kőemlékek hevernek egymás hátán, minden jelzés, felírás nélkül, nem is a nagyközönség számára. Nincsenek a katalógusban, raktárcikkeké degradálódtak.

A Múzeum lakásait már régen kiürítették. Fraknoi püspök pompás két szobájában a Todorescu-könyvtárt helyezték el. Itt dolgozik naphosszat a kedves, híres Akantis bácsi és isteni nyugalommal rajzolja virágait a régi, szép könyvekre. Egy másik lakásból múzeummá előléptetett helyiséget a régiségtárnak adták albérlésre. Itt Bella Lajos tiszteletbeli múzeumőr dolgozik, esendben, hatszáz, mondd és írdd hatszáz korona havi tiszteletdíjért. Illetőleg csak dolgoznék, ha mozdulni le-

hetne a szűk szobákban. Most egyik kapualjhoz érünk. Ez is raktár lett.

Pompás műkincseket őriznek itt, szivarosládákban és rossz dobozokban.

Széchenyi István gyönyörű magánkönyvtárát hivatali helyiséggé alakították át. A közönség nem is férhet a nagyértékű és tudományos szempontból oly nagyjelentőségű könyvekhez. A Rákóczy-levéltár is két kis kamrában húzódik meg, elzárta a nagyvilágtól, a tudósok nagy szomorúságára. A családi levéltárak ugyanezre a sorsra jutottak. Pedig a Nemzeti Múzeum levéltára, amelyben felvonul az egész magyar történelmi nemesség, a történelmekutatónak nélkülözhetetlen forrása: arról, hogy itt dolgozni lehessen, szó sem lehet.

A Madách-szoba valóságos lomtár. A bútorok szétszedve, halomban hevernek a szűk kis szobában, a szomszédos helyiségben pedig, amely hajdan faskamra volt, Beethoven és Liszt zongoráit őrzik.

Kossuth Lajos könyvtárát a lépcsőházban voltak kénytelenek elhelyezni.

Székesfővárosi házinyomda 1923

A múzeumi könyvtár összezsúfolt kétmillió kötete

Ezen a lépcsőházi könyvtáron át jutunk a Múzeumnak gyönyörű, híres könyvtárához. *A régen oly tágas helyiségekben ma mozdulni sem lehet.* Körülbelül kétmillió kötet halmozódott fel a Múzeum könyvtárában és így kénytelenek voltak szükségállványokat felállítani. Ezek az állványok zsúfolva könyvekkel, — itt alig lehet rendben tartani a könyveket — a legteljesebb sötétséget teremtik a könyvtár helyiségeiben, mert elállják az ablakokon besűrűdő világosságot. Délután négykor már képtelenség a könyvtárban dolgozni. *És nincs egy villanykörte, amely pótolhatná a nappali fényt.* Csupán a Széchenyi-terem őrizte meg régi fényét és pátriarkális kényelmességét. Itt őrzik a *Korvinákat*, a *Haltotts Beszédet* és a legdrágább ereklyéket.

De már a legalább négy hatalmas teremre való régiség-tár minden kincsét az emeleti folyosón voltak kénytelenek felhalmozni és a kutatók itt kénytelenek munkájukat elvégezni.

Végül egy utolsó pillantás a Nemzeti Múzeum nevezetes és értékes *hírlaptárára*. At kell sétálni az Eszterházy uccában lévő *Festetics-palotába* és itt

az istállóban akadni rá a Nemzeti Hírlaptárra.

Még itt látni a pompás paripák részére berendezett takarmánytartókat, a márványfalakba vert vas-
karikákat, szinte érezni még a széná illatát, miközben az egymás

mellé emelt könyves állványokon rothadnak a magyar hírlapirodalom termékei.

— Nem tudjuk, — közlik felvilágosításul — mikor dobnak ki innen. *Evek óta itt vagyunk kénytelenek őrizni a hírlaptárat.* Pedig az újságpapiros negyven-ötven év múlva elrothad és még gyorsabban elpusztul, ha nem tudjuk gondozni. Itt pedig a gondozás csaknem lehetetlen. *Azonkívül minden percben el kell készülnünk arra, hogy a herceg kitesz bennünket, mert a lovaknak szükségük lehet az istállóra.*

Ilyen ma belülről a Nemzeti Múzeum. Már akkor, amikor a képtárat mintegy két évtizeddel ez előtt a Szépművészeti Múzeumba vitték át, felmerült annak a szükségessége, hogy a most ideiglenesen elhelyezett és katasztrofális helyzetben levő Néprajzi Múzeum, továbbá az ásvány- és növénytár új épületben helyeztessék el. *Az anyaeépületben pedig csak a könyvtár és régiség-tár maradjon meg.* Azóta sokat tárgyaltak, vitatkoztak, ankétoztak az ügyben, kultuszminiszterek buktak, kultuszminiszterek jöttek, de a Nemzeti Múzeumon senki sem segített. Az értékek pedig eközben egyre halmozódtak s ugyanilyen arányban pusztultak.

A Nemzeti Múzeum most egy iskolát kér az államtól, hogy megmenntesse veszendő kincseit.

Nem azt akarja, hogy az iskolát szüntessék meg a Múzeum kedvéért, hanem azt, hogy egy iskola-

épületet engedjenek át a Múzeum céljaira, úgyhogy két iskolát egy arra megfelelő épületben egyesítsenek. Így az iskola is megmarad és a Nemzeti Múzeum is meg lesz mentve. Nincs kizárva, hogy a kérés teljesítése nehézségekbe ütközik, de az elképzelhetetlen, hogy a Nemzeti Múzeumon az állam ne

akarjon haladéktalanul segíteni. Elegendő egy szomorú tapasztalattal járó helyszíni szemle és nem lesz hatóság, amely vállalni merje a felelősséget azért, hogy pusztulni engedi azt, amit emberöltőkön át építettek a kultúra szent tégláiból.

Barabás Loránd

[Faint handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]